



HE 54/2026 vp kansalaisuuskoe, vastinekuuleminen

Roope Jokinen
18.5.2026



Yleistä lausunnoista

- Lausunnoissa otettiin kantaa
 - yhteiskuntatiedon osoittamisen tapoihin
 - kansalaisuuskokeen sisältöön, laatimiseen ja erityisjärjestelyihin
 - kansalaisuuskoetta koskevaan oikaisuvaatimukseen
 - kansalaisuuskokeen täytäntöönpanon valmisteluun ja vaikutusten seurantaan
 - eräisiin tietosuojaan liittyviin kysymyksiin



Yhteiskuntatiedon osoittamisen tavat



Yhteiskuntatiedon osoittaminen

- Lausunnoissa otettiin kantaa yhteiskuntatiedon osoittamisen tapoihin.
- Sisäministeriö toteaa, että uuden yhteiskuntatietoedellytyksen täyttymisen voisi osoittaa kansalaisuuskokeella tai suomen tai ruotsin kielellä suoritetulla ylioppilas- tai korkeakoulututkinnolla.
 - Lukion yhteiskuntaopin sisällön voidaan katsoa vertautuvan kansalaisuuskokeeseen.
 - Korkeakoulututkintojen huomioimisella voitaisiin osaltaan lisätä Suomen pitovoimaa korkeakoulututkinnon suorittaneita kohtaan.



Kansalaisuuskokeen sisältö ja laatiminen



Kansalaisuuskokeen sisältö

- Lausunnoissa otettiin kantaa kansalaisuuskokeen sisältöön ja koekysymysten aiheisiin.
- Sisäministeriö toteaa, että kansalaisuuskokeen sisältö perustuisi yhteiskuntaorientaation oppimateriaaliin, jonka pohjalta laadittaisiin itseopiskeluun soveltuva oppimateriaali.
 - Kyse olisi keskeisestä suomalaista yhteiskuntaa koskevasta tiedosta, jota voitaisiin pitää tarpeellisena tulevalle Suomen kansalaiselle.
 - » Kansalaisuuskokeen laatijan tehtäviin ei kuuluisi kokonaan uuden sisällön tuottamista kansalaisuuskoetta varten.



Kansalaisuuskokeen laatiminen

- Lausunnoissa otettiin kantaa kansalaisuuskokeen laatijaan ja laatijan tehtäviin.
- Sisäministeriö toteaa, että kansalaisuuskokeen laatiminen edellyttäisi monipuolista asiantuntemusta kokeen aihepiiristä, oppimateriaalin, kysymysten ja vastausten muotoilusta sekä kokeen ja sen oppimateriaalin kielen sovittamisesta oikealle taitotasolle.
 - Maahanmuuttovirasto tekisi sopimuksen kansalaisuuskokeen kysymysten ja oppimateriaalin hankkimisesta yliopiston tai muun yliopistollisen toimijan kanssa.
 - Kansalaisuuskokeen sisällöstä säädettäisiin tarkasti laissa eikä kokeen laatimiseen liittyisi tältä osin tarkoituksenmukaisuusharkintaa.



Kansalaisuuskokeen toimeenpano ja seuranta



Toimeenpano ja sen seuranta

- Lausunnoissa otettiin kantaa kansalaisuuskokeen toimeenpanon valmisteluun ja vaikutusten seurantaan.
- Sisäministeriö toteaa, että Maahanmuuttovirasto valmistelisi kansalaisuuskokeen käyttöönottoa vuoden 2026 aikana.
 - Viraston olisi valmistauduttava erilaisiin kansalaisuuskokeeseen liittyviin viranomaistehtäviin (ml. hankinnat ja niiden kilpailutus, tietojärjestelmäkokonaisuus).
- Muutosten toimeenpanoa, toimivuutta ja vaikutusten toteutumista seurattaisiin sisäministeriön maahanmuutto-osastolla (mm. kansalaisuuskokeen osallistujamäärät).





Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi